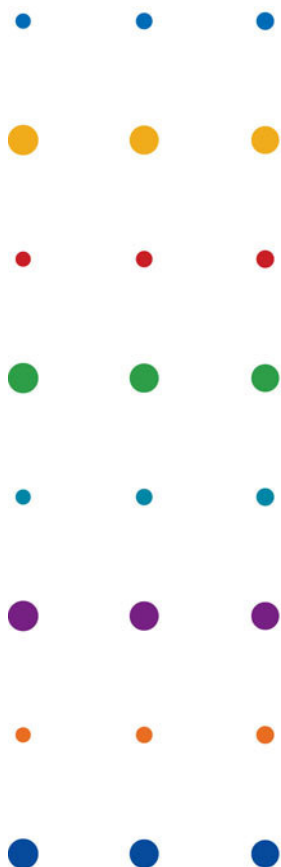

Park Lingezegen

Voortoets Natuurbeschermingswet

Provincie Gelderland

november 2009

Park Lingezen

Voortoets Natuurbeschermingswet

dossier : C2783-01.006
registratienummer :
versie : definitief

Provincie Gelderland

november 2009

INHOUD

BLAD

1	INLEIDING	2
1.1	Aanleiding en doel	2
1.2	Werkwijze	2
1.3	Leeswijzer	2
2	BESCHRIJVING VAN DE ONTWIKKELING	3
2.1	Beschrijving plangebied	3
2.2	Park Lingezegen en natuur	4
2.3	Het Voorkeursalternatief	4
2.4	Gevolgen	6
3	TOETSING AAN DE NATUURBESCHERMINGSWET	7
3.1	Natuurbeschermingswet 1998	7
3.2	Verspreiding van soorten en habitats	13
3.2.1	Habitattypen	13
3.2.2	Habitatrichtlijnsoorten	14
3.2.3	Vogelrichtlijnsoorten	15
3.3	Effecten	20
3.3.1	Habitattypen	20
3.3.2	Habitatrichtlijnsoorten en broedvogels	21
3.3.3	Niet-broedvogels	21
4	GERAADPLEEGDE BRONNEN	23

BIJLAGE

1	Vogeltelgegevens
---	------------------

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doel

Park Lingezegen beslaat grofweg het gebied tussen Arnhem, Nijmegen, Elst en Bommel. Het project beoogt een versterkte groen-blauwe en recreatieve inrichting van dit gebied dat in de afgelopen decennia in hoog tempo is verstedelijkt. Met de realisatie van de huidige nieuwbouwplannen zullen in de toekomst 160.000 mensen tussen Arnhem en Nijmegen wonen. Park Lingezegen moet het groene hart gaan worden van de stadsregio Arnhem-Nijmegen en als een groene buffer dienen temidden van de stedelijke ontwikkelingen. Naast de functie van groen hart en recreatief uitloopgebied zal het park tevens een functie krijgen als ecologische verbindingszone ten behoeve van de plaatselijke flora en fauna. Ook moet het park plaats gaan bieden aan een aantal grotere recreatieve publiekstrekkers. Park Lingezegen is groots opgezet en herbergt verschillende functies, het wordt dan ook geen traditioneel park.

Het voorliggende rapport omvat een studie naar de ecologische effecten van de ontwikkeling van het park, beoordeeld in het licht van de Natuurbeschermingswet. De studies naar de ecologische effecten in het licht van de Flora- en faunawet en de EHS worden in het MER Park Lingezegen zelf behandeld.

1.2 Werkwijze

Op basis van bestaande verspreidingsgegevens van soorten en habitats is een selectie gemaakt van soortgroepen waarvoor een nadere veldinventarisatie nodig is. Deze inventarisatie is uitgevoerd door EcoGroen Advies (zie separate bijlage MER 'Ecogroen, 2009. Ecologisch onderzoek fase 1 Park Lingezegen, inclusief kaartenbijlage').

De ecologische effecten zijn beoordeeld in het licht van de Natuurbeschermingswet. Bij de beoordeling in het licht van de natuurbeschermingswet is aangegeven of de effecten significant zijn, met andere woorden of de duurzame instandhouding van de soorten of de instandhoudingsdoelstellingen in het geding zijn.

1.3 Leeswijzer

Het rapport is opgebouwd uit de volgende hoofdstukken:

- Beschrijving van de ontwikkeling
- Toetsing aan de Natuurbeschermingswet
- Conclusie en aanbevelingen voor de uitvoering.

2 BESCHRIJVING VAN DE ONTWIKKELING

2.1 Beschrijving plangebied

Park Lingezegen is opgedeeld in vier deelgebieden die elk een eigen karakter krijgen. Het gaat om de volgende deelgebieden:

- De Park;
- Het Waterrijk;
- Het Landbouwwand/De Buitens;
- De Woerdt.

De Park

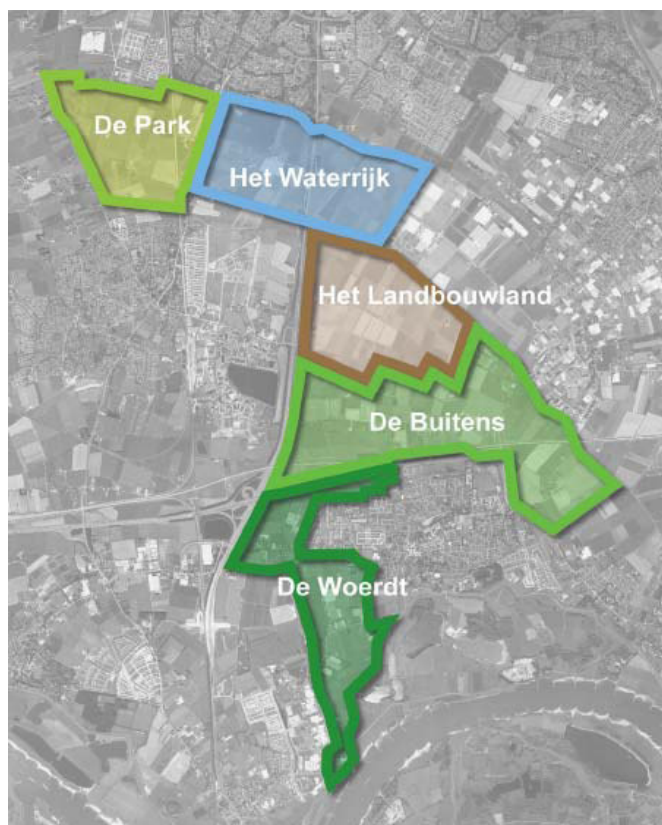
Het deelgebied is vernoemd naar voormalig kasteel De Park, waarvan de contouren en de oprijlaan nog te herkennen zijn. Momenteel bestaat De Park voor het grootste deel uit agrarische percelen, twee bospercelen en een golfbaan. Tevens lopen er enkele wegen en watergangen door het gebied. Het deelgebied is 254,0 ha groot en wordt aan de oostzijde begrensd door de Rijksweg Noord. De westzijde van het deelgebied wordt begrensd door de Grote Molenstraat. De Park grenst aan de noordzijde aan de bebouwing van Arnhem.

Het Waterrijk

Deelgebied Het Waterrijk bestaat voor een groot deel uit agrarische percelen en is 319,6 ha groot. Het noord-westelijke deel bestaat uit de Rijkerswoerdse Plassen. Het plangebied wordt noord-zuid doorsneden door de A325. Aan de westzijde wordt dit deelgebied begrensd door de Rijksweg Noord aan de oostzijde door de Viola en Hydrangea. Het Waterrijk grenst aan de noordzijde aan de bebouwing van Arnhem en aan de oostzijde aan het glastuinbouwgebied 'Bergerden'.

Het Landbouwwand/De Buitens

Het Landbouwwand is een deelgebied dat voor een deel in de huidige situatie in gebruik als landbouwgebied. Dit gebied is ook wel bekend als de opvallend open kom De Gemeint. Aan de westzijde wordt dit deelgebied begrensd door de A325, oostelijk wordt het begrensd door de Heuvelsestraat. De noordgrens van het plangebied wordt gevormd door de Linge. Deelgebied De Buitens is al van oudsher een dicht bewoond gebied. Er liggen een aantal boerenbedrijven. Het plangebied bestaat hoofdzakelijk uit agrarische percelen met sloten en enkele boerderijen en huizen. De Buitens is dan ook het enige gebied waar nog nieuwe bebouwing mogelijk is, mede door de gunstige ligging nabij de grote wegen. De Buitens wordt westelijk begrensd door de A325, ten zuiden loopt de uitloper van de A15. Noord-oostelijk

Figuur 2.1 Deelgebieden Park Lingezegen (Bron: Startnotitie MER Park Lingezegen, Royal Haskoning, 16 oktober 2008)

wordt dit gebied begrensd door De Linge. In de Buitens liggen veel boomgaarden en is relatief veel verspreid liggende bebouwing aanwezig. Het Landbouwwand/De Buitens is 793,2 ha groot.

De Woerdt

Deelgebied De Woerdt ligt ten zuiden van deelgebied De Buitens en is 305,7 ha groot. De noordgrens wordt gevormd door de uitloper van de A15, noord-westelijk loopt de A325. Zuid-oostelijk grenst het gebied aan Natura 2000-gebied De Gelderse Poort. Het gebied grenst aan de noord/oostzijde aan het dorp Bommel, ten oosten liggen de Bommelsche-, Gendtsche- en Ooijrijksche polder. Door de vele boomgaarden en bijvoorbeeld het beschermd dorpsgezicht van Ressen of de lanen van het landgoed Doornik, is wandelen en fietsen populair in dit gebied. Dit deelgebied bestaat vooral uit veel bebouwing en bedrijvigheid in de vorm van kassen.

2.2 Park Lingezegen en natuur

Park Lingezegen is een direct uitloop- en recreatiegebied voor de omwonenden: zij moeten vanuit huis gemakkelijk het park in kunnen en er een ommetje kunnen maken. Bovendien is het park bedoeld voor mensen uit de regio en zal dus aanvullend zijn op de bestaande recreatie- en natuurgebieden in de regio.

Park Lingezegen zal ook een natuurlijke verbinding vormen met die andere natuurgebieden in de omgeving: de Veluwe, Meinerswijk/Stadsblokken, de Ooijpolder en de stuwwallen van het Rijk van Nijmegen. Park Lingezegen vult als het ware het gat op tussen deze vermaarde gebieden en maakt zo onderdeel uit van het nationale netwerk van natuurgebieden, de Ecologische Hoofdstructuur. Het park verbindt natuurgebieden waardoor het niet alleen voor recreanten gemakkelijker wordt om lange tochten te maken, ook de natuur heeft er baat bij. Zo krijgen zeldzame planten en diersoorten een groter aaneengesloten leefgebied. En dit zorgt ook voor een meerwaarde voor de omringende natuur- en recreatiegebieden.

2.3 Het Voorkeursalternatief

1. In het Voorkeursalternatief worden de voorstellen die in alternatief 1 zijn gedaan ten aanzien van het landschappelijke/ecologische raamwerk grotendeels in het VKA opgenomen. De ambitie om tot optimalisering van de werking van de ecologische zuid – noord verbinding (doelbereik natuur) te komen is hierin doorslaggevend geweest. Het gaat onder meer om de volgende onderdelen:
 - Ecologisch optimaliseren van de Bommelse Zeeg in deelgebied De Woerdt, inclusief stapstenen voor de rietzanger en de ijsvogelvinder.
 - Versterking van de zuid-noord ecologische verbinding door middel van de inrichting van een landschappelijke en ecologische strook langs de A325 (met deels natuurvriendelijke oevers en deels stapstenen voor rietzanger en ijsvogelvinder). Ook langs de A15 wordt een strook ten behoeve van ontwikkeling van nieuwe natuur voorgesteld ten behoeve van de oost-west verbinding.
 - Een robuuste eenheid natuur en zonering van recreatie in deelgebied Waterrijk.
 - Een extensief recreatieve invulling van het middengebied van het Romeinse Lint afgestemd op een passende ecologische inrichting.

Daarnaast is het regio+ programma optimaal ingericht zodat de doelen wat betreft het recreatieve programma worden gehaald.

Het VKA komt niet 1 op 1 overeen met de opgestelde alternatieven, het is een samenstelling van deelgebieden en bouwstenen uit de verschillende planalternatieven (zie voor een nadere toelichting hierop het MER Park Lingezegen).

In het voorkeursalternatief staat het groene landschappelijke raamwerk in De Park voorop. Dit uit zich onder andere in het Romeins Lint, een brede ecologische zone. In deze zone is natuurontwikkeling gepland. Ook komen er bouselementen die aansluiten op de bestaande structuur. Er wordt een zoekgebied aangewezen waarbinnen eventueel een uitbreiding van de golfbaan met 9 holes met mogelijkheden voor recreatief medegebruik kan plaatsvinden. In De Park is sprake van een maximalisatie van de recreatieve routestructuur, het aantal en de precieze ligging ervan in het Romeinse Lint wordt in het definitief ontwerp afgestemd op de ecologische inrichtingseisen. Recreatieve routes worden ingericht zodanig dat de ecologische zone voldoende breed en robuust blijft, dit komt het functioneren ervan als verbindingzone ten goede. De paden aan de randen van het Romeinse Lint worden gehandhaafd. De beperkte intensiteit van routes in het Romeinse Lint wordt als randvoorwaarde in de structuurvisie en het bestemmingsplan meegenomen.

In Waterrijk wordt een recreatiestrip aan de oostzijde van de Rijkerswoerdse plassen gepland. Bij de inrichting van deze strip wordt onder meer aan de randvoorwaarden die de ecologie stelt aan deze strip voldaan. Er wordt rekening gehouden met een invulling waarbij de versturende werking minimaal is. Voor zowel het gebied ten zuiden van de Rijkerswoerdse plassen als voor het noordelijke deel van het gebied ten oosten van de A325 is een intensieve invulling met recreatieve paden in het VKA opgenomen. Het zuidelijk gedeelte van het gebied ten oosten van de A325 krijgt een meer extensieve recreatieve invulling. Door dit gebied grotendeels te vrijwaren van recreatie ontstaat hier de noodzakelijke robuuste natuur.

Voor Waterrijk-oost wordt een ruimtelijke zonering voorgesteld waarin in het noorden een droog en meer intensief recreatief ingericht gebied en in het zuiden een natter en meer robuust natuurlijk gebied ontstaat. In Waterrijk-West wordt een intensief recreatief gebruik voorgesteld in een afgewisseld landschap met rietmoeras, grasland en nat bos. Het watersysteem van Waterrijk wordt een logisch onderdeel van het totale watersysteem in de Over-Betuwe. Via een nieuwe automatische stuw staat de Linge in verbinding met het Waterrijk. Het peilverschil tussen in- en uitlaat van Lingewater zorgt voor een continue doorstroming van water door Waterrijk. Hierdoor kunnen waterkwaliteitsproblemen worden voorkomen. De doorstroming zorgt ook voor beperking van overlast van muggen en knuten. De koppeling aan de Linge en de doorstroming door het Waterrijk maakt het mogelijk dat de natuur ook in droge perioden voldoende water houdt. Ook kan gedurende korte perioden het peil in het natuurgebied uitzakken naar 7.50 m, door de stuw bij de Linge op te trekken waardoor er geen instroom is. De stuw biedt de mogelijkheid om in de toekomst te sturen op het meest gewenste waterbeheer. In Waterrijk-Oost wordt, in de westelijke punt, een gebied afgegraven en ingericht ten behoeve van waterberging. Dit gebied wordt gescheiden van de rest van Waterrijk. Ook in een te verbrede Huissensche Zeeg en in het gebied zelf dient een deel van de waterberging plaats te vinden.

Het grootste deel van Landbouwland blijft zoals het in de huidige situatie al is. De publiekstrekker in Landbouwland wordt ten westen van de Karstraat gepland. Verder is er een kleinschalige recreatieve voorziening bij de afslag Elst aan de A325 voorzien. De landgoederenzone in De Buitens heeft een intensieve invulling. In de gehele zone kunnen initiatiefnemers nieuwe buitenplaatsen of landgoederen onder voorwaarden ontwikkelen, daardoor zal een zekere verdichting van het gebied plaatsvinden, maar vormt ook kansen tot verbetering van het landschap voor verschillende soorten. Langs de A325 ligt een strook waar gevarieerd wordt met inpassing door middel van een wal, een bomenrij of een open stuk. De strook heeft een ecologische functie ten behoeve van de noord-zuid verbinding. De ecologische invulling

van de strook wordt afgestemd met de doelstelling en het functioneren van de ecologische noord-zuid verbindingzone. Ook wordt een ecologisch en landschappelijke zone langs de A15 aangelegd.

Nabij Wijnfort Lent in De Woerdt komt een kleinschalige recreatieve voorziening. Deze locatie, aan de rand van zowel het Park Lingezegen als de Gelderse Poort, biedt een entree en startpunt van een bezoek aan beide gebieden. Het groene landschappelijke raamwerk uit zich in deelgebied De Woerdt in de ecologische zone langs de Bemmelse zeeg. Met de verbreding en robuuste inrichting met voldoende riet van het ecologisch lint in dit deelgebied wordt een meer optimale invulling gegeven aan de doelstelling van het park dat het voorziet in een robuuste (zuid-noord) ecologische verbinding. In de deelgebied 'De Woerdt' komen ook bouselementen die aansluiten op de bestaande structuur.

2.4 Gevolgen

In deze paragraaf worden algemene effecten van de herinrichting van Park Lingezegen beschreven. Effecten op beschermde soorten, habitats en Natura 2000-gebieden worden in de hoofdstukken 3 en 4 beschreven.

De herinrichting van Park Lingezegen heeft verschillende effecten voor het gebied. Regio+ speelt een belangrijke rol binnen het park. Dit houdt in dat op verschillende plekken recreatieve voorzieningen zijn gepland. Recreatieve voorzieningen zorgen voor oppervlakteverlies, zowel door hun aanleg als door extra benodigde infrastructuur. Bij oppervlakteverlies gaat natuur verloren.

Daarnaast zorgt recreatie voor meer bezoekers aan het Park en meer verkeersbewegingen. Hierdoor is er sprake van meer verstoring, vooral in de vorm van geluid. Bovendien kan een recreatieve voorziening ook zorgen voor optische verstoring en verstoring door verlichting.

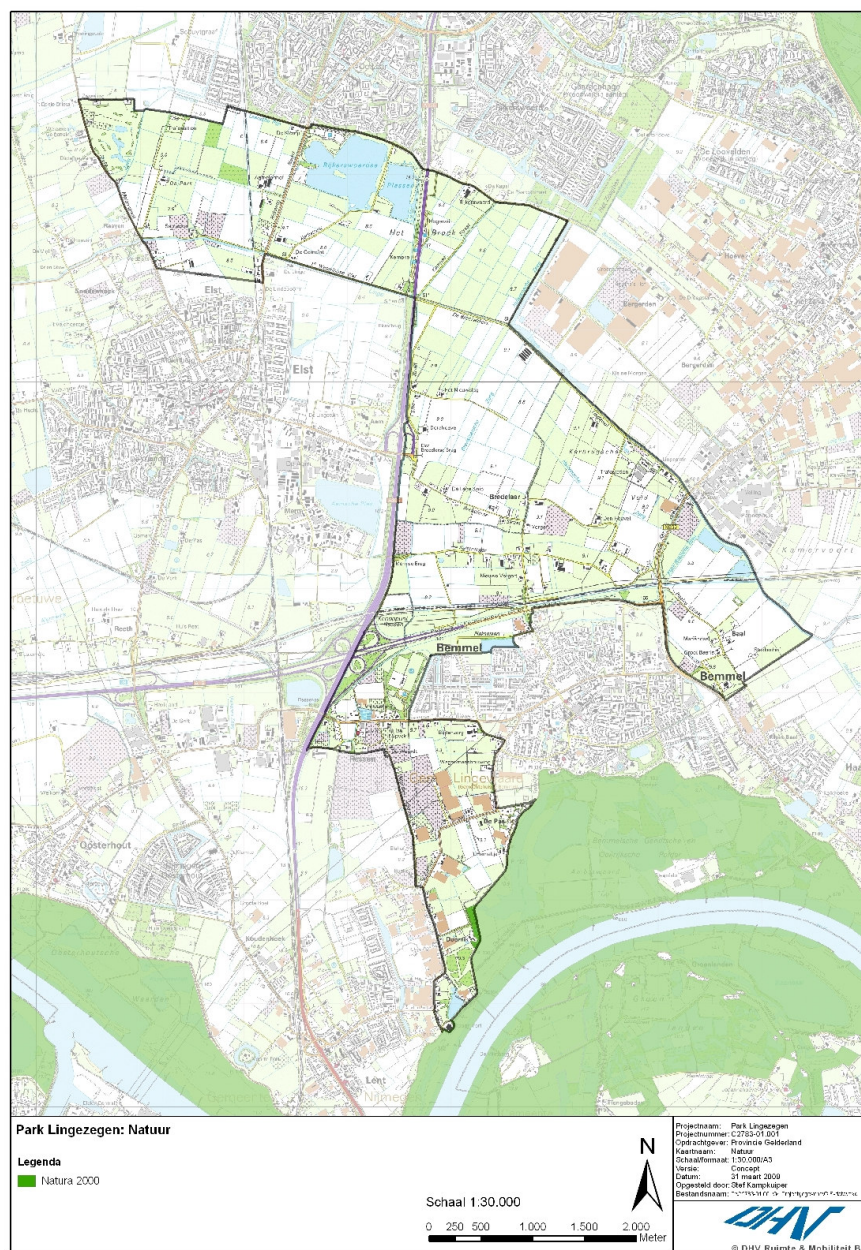
In Park Lingezegen is veel aandacht voor natuurontwikkeling. Sommige percelen die nu in gebruik zijn als landbouwgebied, worden als bos heringericht. Andere delen worden ingericht als natte natuur, rietmoeras, etc. Dit komt de natuur in Park Lingezegen ten goede.

3

TOETSING AAN DE NATUURBESCHERMINGSWET

3.1 Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 is sinds 1 oktober 2005 van kracht en implementeert onder andere de Europese Vogel- en Habitatrichtlijngebieden als Natura 2000-gebieden in de Nederlandse wetgeving. Park Lingezegen grenst met de zuidoost punt van de Woerd aan Natura 2000-gebied Gelderse Poort, Natura 2000-gebied Uiterwaarden Waal ligt op ongeveer 2 km afstand van Park Lingezegen., zie figuur 3.1.

**Figuur 3.1 Natura 2000-gebieden
rond Park Lingezegen**

Het Natura 2000 netwerk vormt de basis voor het behoud en herstel van de biodiversiteit in Europa. De Natura 2000-gebieden herbergen dan ook soorten en habitats die op Europees niveau van belang zijn, door bijvoorbeeld de functie als schakel van internationale trekroutes van trekvogels.

Voor de Natura 2000-gebieden zijn in het ontwerpbesluit instandhoudingsdoelen opgesteld. De instandhoudingsdoelen beschrijven de doelen voor de instandhouding van leefgebieden, natuurlijke habitats en populaties van in het wild levende plant- en diersoorten, zoals vereist door de Vogel- en Habitatrichtlijn. Deze instandhoudingsdoelen zijn leidend geweest voor dit rapport.

In het kader van de Natuurbeschermingswet dient te worden bepaald of de ontwikkelingen voor de inrichting van Park Lingezegen (mogelijke) significant negatieve effecten veroorzaakt op de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden Gelderse Poort en Uiterwaarden Waal. Hiertoe moeten de mogelijke effecten van de activiteit op dit gebied en op soorten en habitats waarvoor het gebied is aangewezen in beeld worden gebracht. Een dergelijke procedure start met de voortoets (oriëntatiefase).

Hiervoor zijn de volgende uitkomsten mogelijk:

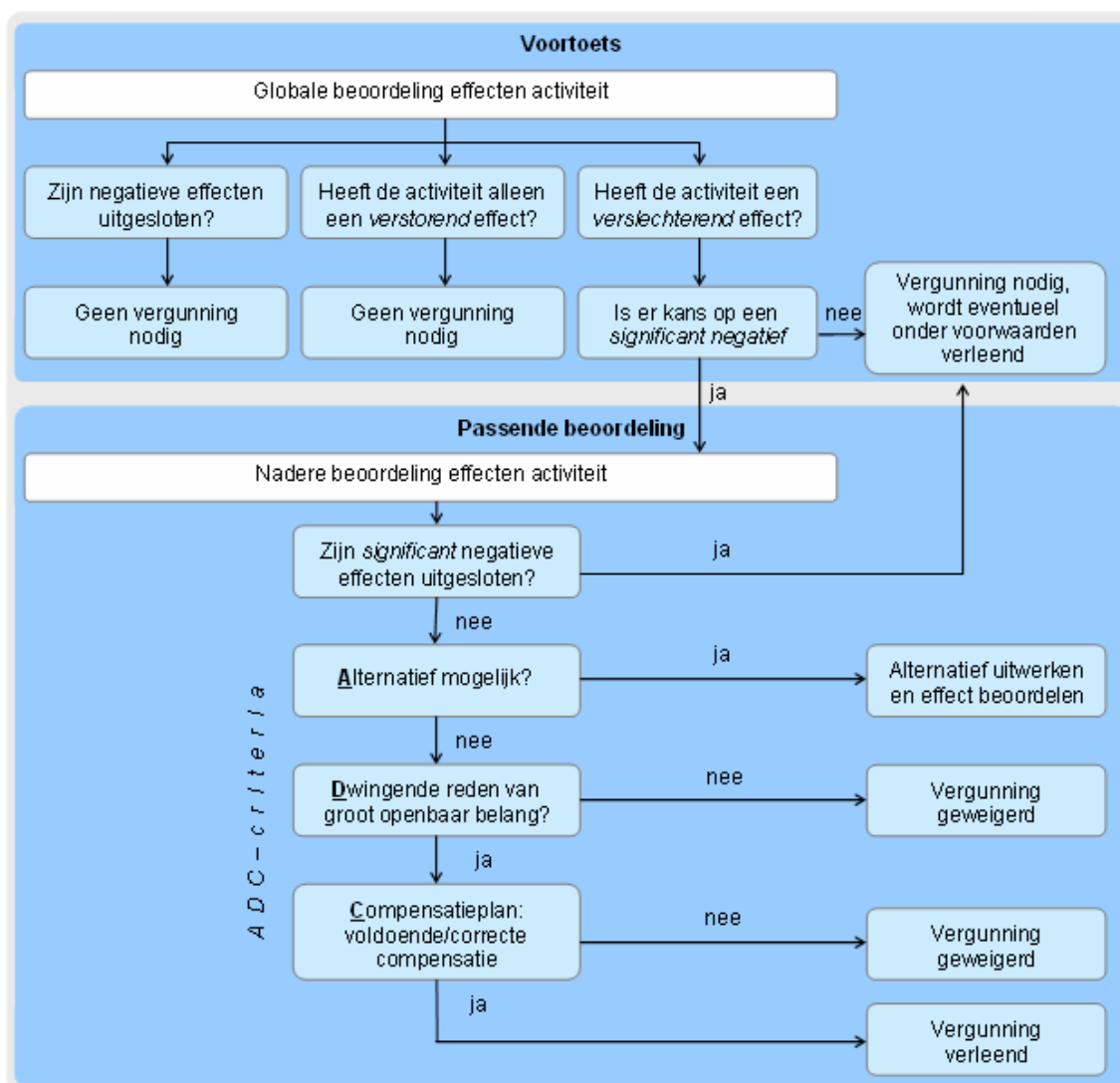
- De activiteit heeft *geen negatief effect*: er is geen vergunning nodig
- De activiteit heeft een *verstorend effect*: er is geen vergunning nodig
- De activiteit heeft een *verslechterend effect*: een vergunning is nodig en wordt verleend (eventueel onder voorwaarden) als bevoegd gezag van mening is dat ondanks het verslechterende effect de activiteit toch plaats dient te vinden.
- De activiteit heeft een *significant negatief effect*: een vergunning is nodig en wordt verleend als er een passende beoordeling is uitgevoerd en er aan de ADC-criteria (Alternatieven, Dwingende redenen van openbaar belang en Compensatie) wordt voldaan én bevoegd gezag van mening is dat ondanks het effect de activiteit toch plaats dient te vinden.

Een verstorend effect is een effect dat per definitie tijdelijk is en waarbij nadat de activiteit is afgerond de natuurlijke situatie weer terugkeert. Er is dus geen sprake van een permanent effect op de instandhoudingsdoelen.

Een verslechterend effect is een permanent effect waarbij tenminste één of meer instandhoudingsdoelen negatief wordt beïnvloed. Verslechtering kan ook optreden bij een verstorend effect dat gedurende een zodanig lange periode plaatsvindt dat geen sprake meer is van een tijdelijk effect.

Een significant negatief effect is een effect waarbij tenminste één of meer van de instandhoudingsdoelen zo wordt beïnvloed dat deze niet meer realiseerbaar zijn.

In figuur 3.1 is de te volgen procedure schematisch weergegeven.

Figuur 3.1. Schematische weergave van de te volgen procedure

Op basis van ecologische argumenten is een aantal soorten en/of habitattypen geselecteerd waarvoor het gebied is aangewezen als Vogelrichtlijngebied en aangemeld als Habitatrichtlijngebied.

Voor de beide gebieden zijn de volgende kernopgaven geformuleerd die per gebied uitgewerkt zijn in instandhoudingsdoelen.

- Opgave landschappelijke samenhang en interne compleetheid Rivierengebied:
Versterken van landschappelijke samenhang binnen het rivierengebied en met omgeving door herstel van ecologische relaties tussen binnendijkse en buitendijkse gebieden. Verbinden van leefgebieden van amfibieën, leefgebieden van vissen, met bossen binnendijs, met moerassystemen op de Natte As, met hogere zandgronden en beeksystemen. Verder behoud van huidige slaapplekken en foerageergebieden vogels in komgronden, behoud en herstel binnen uiterwaarden van afwisseling tussen grootschalige én open gebieden met kleinschalige én half open gebieden. Herstel van evenwichtige verdeling met laaggelegen uiterwaarden (rietmoerassen en vochtige alluviale bossen) met hooggelegen uiterwaarden (met droge

Hardhoutooibossen) met nevengeulen en met diepe plassen bijvoorkeur door herstel van erosie en sedimentatieprocessen, herstel van rivierdelta's én zoetwatergetijdegebied met voldoende doorstroming en overstromingsdynamiek én met doorgaande verbinding naar Europese achterland voor trekvissen.

- 3.07 Vochtige alluviale bossen: Vochtige alluviale bossen (zachthoutooibossen en essen-iepenbossen) *H91E0A en *H91E0B uitbreiden mede ten behoeve van Bever H137.
- 3.13 Droge graslanden: Kwaliteitsverbetering en uitbreiding van stroomdalgraslanden *H6120, Glanshaver- en Vossenstaarthooilanden (Glanshaver) H6510A.

Voor de Gelderse Poort geldt daarnaast:

- 3.08 Rietmoeras: Kwaliteitsverbetering en uitbreiding rietmoeras met de daarbij behorende broedvogels (roerdomp A021, grote karekiet A298), aangevuld met Noordse woelmuis *H1340.

Voor Uiterwaarden Waal geldt daarnaast:

- 3.04 Rivieroevers met pioniervegetaties: Behoud en uitbreiding van Slikkige rivieroevers H3270 én grindbanken met pioniervegetaties.
- 3.12 Plas-dras situaties: Behoud en uitbreiding areaal van plas-dras situaties en ondiep water voor eenden, kwartelkoning A122, porseleinhoen A119 en steltlopers.

Instandhoudingsdoelstellingen Gelderse Poort

Habitattypen	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht	Kern-opgaven
H3150 Meren met krabbenscheer	=	>			
H3270 Slikkige rivieroevers	>	>			
H6120 *Stroomdalgraslanden	>	>			3.13
H6430A Ruigten en zomen (moerasspirea)	=	=			
H6430C Ruigten en zomen (droge bosranden)	=	=			
H6510A Glanshaver- en Vossenstaarthooilanden	>	>			3.13
H91E0A *Vochtige alluviale bossen (zachthoutooibos)	>	>			3.07,W
H91F0 Droge Hardhoutooibossen	>	>			
Habitatsoorten	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht	Kern-opgaven
H1095 Zeeprik	>	>	>		
H1099 Rivierprik	>	>	>		
H1102 Elft	=	=	>		
H1106 Zalm	=	=	>		
H1134 Bittervoorn	=	=	=		
H1145 Grote modderkruiper	>	>	>		
H1149 Kleine modderkruiper	=	=	=		
H1163 Rivierdonderpad	=	=	=		
H1166 Kamsalamander	=	=	=		
H1318 Meervleermuis	=	=	=		
H1337 Bever	=	=	>		3.07,W
Broedvogels	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht (paren)	Kern-opgaven
A004 Dodaars	=	=		40	
A017 Aalscholver	=	=		230	

A021	Roerdomp	>	>		20	3.08,W
A022	Woudaapje	>	>		20	
A119	Porseleinhoen	>	>		10	
A122	Kwartelkoning	>	>		40	
A197	Zwarte Stern	>	>		150	
A229	IJsvogel	=	=		10	
A249	Oeverzwaluw	=	=		420	
A272	Blauwborst	=	=		80	
A298	Grote karekiet	>	>		40	3.08,W
Niet-broedvogels		Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draag- kracht (vogels)	Kern- opgaven
A005	Fuut	=	=		180	
A017	Aalscholver	=	=		320	
A037	Kleine zwaan	=	=		3	3.10
A038	Wilde zwaan	=	=		2	3.10
A041	Kolgans	= (<)	=		10600	3.10
A043	Grauwe Gans	= (<)	=		2500	3.10
A050	Smient	= (<)	=		2600	3.10
A051	Krakeend	=	=		140	
A052	Wintertaling	=	=		410	
A054	Pijlstaart	=	=		40	
A056	Slobeend	=	=		170	
A059	Tafeleend	=	=		250	
A125	Meerkoet	=	=		2000	
A142	Kievit	=	=		2500	
A156	Grutto	=	=		70	
A160	Wulp	=	=		360	

Instandhoudingsdoelstellingen Uiterwaarden Waal

Habitattypen		Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draag- kracht	Kern- opgaven
H3270	Slikkige rivieroever	=	>			3.04,W
H6120	*Stroomdalgraslanden	=	>			3.04,W
H6510A	Glanshaver- en Vossenstaarthooilanden	>	>			3.04,W
H91E0A	*Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen)	=	>			3.04,W
Habitatsoorten		Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draag- kracht	Kern- opgaven
H1095	Zeeprik	>	>	>		
H1099	Rivierprik	>	>	>		
H1102	Elft	=	=	>		
H1106	Zalm	=	=	>		
H1145	Grote modderkruiper	=	=	=		
H1166	Kamsalamander	>	>	>		
H1337	Bever	=	=	>		3.07,W

Broedvogels		Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draag- kracht (paren)	Kern- opgaven
A119	Porseleinhoen	>	>		10	
A122	Kwartelkoning	>	>		30	
A197	Zwarte Stern	>	>		20	
Niet-broedvogels		Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draag- kracht (vogels)	Kern- opgaven
A005	Fuut	=	=		90	
A017	Aalscholver	=	=		260	
A037	Kleine zwaan	=	=		9	3.10
A041	Kolgans	= (<)	=		5500	3.10
A043	Grauwe Gans	= (<)	=		2400	3.10
A045	Brandgans	=	=		610	3.10
A050	Smient	= (<)	=		4700	3.10
A051	Krakeend	=	=		50	3.12,W
A054	Pijlstaart	=	=		30	3.12,W
A056	Slobeend	=	=		90	3.12,W
A059	Tafeleend	=	=		190	3.12,W
A061	Kuifeend	=	=		530	3.12,W
A068	Nonnetje	=	=		6	3.12,W
A125	Meerkoet	=	=		780	
A142	Kievit	=	=		790	
A156	Grutto	=	=		70	
A160	Wulp	=	=		160	
Complementaire doelen		Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draag- kracht	Kern- opgaven
H3270	Slikkige rivieroever	>	>			3.04,W
H6120	*Stroomdalgraslanden	>	>			3.04,W
H91E0A	*Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen)	>	>			3.04,W
H1095	Zeeprik	>	>	>		
H1099	Rivierprik	>	>	>		
H1102	Elft	=	=	>		
H1106	Zalm	=	=	>		
H1145	Grote modderkruiper	=	=	=		
H1166	Kamsalamander	>	>	=		

Legenda

W	Kernopgave met wateropgave
	Sense of urgency: beheeropgave
=	Behoudsdoelstelling
>	Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
=(<)	Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft 'ten gunste van' formulering
*	Prioritair doel

De ontwikkelingen zoals beschreven in hoofdstuk 2 hebben mogelijk effecten op instandhoudingsdoelen van soorten van de Natura 2000-gebieden Gelderse Poort en Uiterwaarden Waal. In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 moet daarom getoetst worden of er kans is op significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden als gevolg van de ontwikkelingen in Park Lingezegen.

Het gaat dan om uitstralingseffecten vanuit het plangebied tot binnen Natura 2000-gebied (zogenaamde externe werking) en effecten op (vogel)soorten die afhankelijk zijn van rust- en foerageergebieden buiten de Natura 2000-gebieden.

3.2 Verspreiding van soorten en habitats

In deze paragraaf is beschreven welke beschermde soorten en habitats in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 in en rond het plangebied voorkomen. De aandacht ligt met name bij de soorten en habitats die voorkomen in het gedeelte van Natura 2000-gebied de Gelderse Poort dat grenst aan deelgebied De Woerd en die direct door de uitvoering aangetast kunnen worden en op (vogel)soorten die afhankelijk zijn van rust- en foerageergebieden buiten de Natura 2000-gebieden.

De gegevens over de verspreiding van de soorten zijn verkregen uit de volgende bronnen:

- Inventarisatie in 2009 door Ecogroen
- Bestaande vogelgegevens van zowel broedvogels als overwinterende vogels van SOVON¹
- Verspreiding van habitattypen op basis van onderzoek Alterra²

3.2.1 Habitattypen

Uit de 'Inventarisatie ruimteclaims in het Rivierengebied ten behoeve van Natura 2000' door Alterra blijkt dat in de omgeving van het plangebied zich in de Gelderse Poort, in de Bemmelse Polder, een eenheid vochtig alluviaal bos (H91E0A) en een eenheid van het habitatype ruigten en zomen (H6430), zie figuur 3.2.

¹ De Boer V., 2008

² Weeda E.J., 2007

Figuur 3.2. Ligging habitattypen in de omgeving van het plangebied³

3.2.2 Habitatrichtlijnsoorten

Vissen

Omdat de inrichting van het plangebied en de activiteiten geen invloed hebben op het watersysteem van de Gelderse Poort en dus het leefgebied van de vissen in Natura 2000-gebied, zijn effecten uitgesloten en worden deze instandhoudingsdoelstellingen buiten beschouwing gelaten.

Kamsalamander

De kamsalamander komt verspreid over het hele gebied voor op locaties die niet frequent overstromen. Het betreft hier en daar grote populaties. De Gelderse Poort is voor de kamsalamander dan ook één van de belangrijkste Natura 2000-gebieden binnen het Rivierengebied en één van de belangrijkste leefgebieden in Nederland. De verbindingen met de populaties langs de Waal, Neder-Rijn en IJssel zijn belangrijk. De kamsalamander komt voor in stilstaande wateren met een goede onderwatervegetatie.

Meervleermuis

Deze soort foerageert boven groot open water, zoals kanalen, vaarten, plassen en meren. In de Gelderse Poort betreft het foerageergebied van kolonies meervleermuizen buiten het gebied. Waarschijnlijk gaat het om het belangrijkste pleistergebied voor meervleermuizen op weg naar of van winterverblijven in Midden-Duitsland.

³ Weeda E.J., 2007

Bever

De Gelderse Poort betreft één van de drie kerngebieden van de bever in Nederland, waar de bever zich na de herintroductie heeft weten te vestigen en uit te breiden. Momenteel omvat de populatie van de soort (waarvan de landelijke staat van instandhouding als matig ongunstig is beoordeeld) in het gebied ruim 80 dieren, naar verwachting kan deze populatie nog doorgroeien tot meer dan 100 bevers.

3.2.3 Vogelrichtlijnsoorten**Broedvogels**

De broedvogels van de Gelderse Poort en Uiterwaarden Waal zijn gebonden aan leefgebieden binnen de begrenzing van deze Natura 2000-gebieden. De soorten broeden niet binnen het plangebied van Park Lingezegen.

Dodaars

De dodaars komt in de Gelderse Poort vooral voor in de Groenlanden en in het Rijnstrangengebied. Het populatieniveau dodaarsen beweegt zich al decennia lang tussen 23 en 61 paren. Het aantal paren is sterk afhankelijk van de voorjaarswaterstand (deze dient in het voorjaar voldoende hoog te zijn). In de meeste jaren wordt het niveau voor een sleutelpopulatie gehaald. Dodaars broeden op meren en plassen met een dichte oeverbegroeiing.

Aalscholver

De Gelderse Poort heeft voor de aalscholver o.a. een functie als foerageergebied en als slaapplek. Aalscholers zijn viseters die vaak in grote groepen en tot op grote afstand van de kolonie (tot 60 km) foerageren. In de Lobberdensche Waard bevindt zich een kolonie, waar gemiddeld over de periode 1999-2003 zijn 230 paren geteld.

Roerdomp

De roerdomp komt voor in ondiep water met een dichte, uitgestrekte vegetatie van liefst overjarig riet, waarvan voldoende waterriet. In 2007 werden in het Rijnstrangengebied 2 broedparen waargenomen.

Woudaapje

De broedbiotoop van het woudaapje omvat met riet omzoomde oevers van zoetwatermeren en plassen, stille bochten van langzaam stromende rivieren, moerassen met open water en overgangen tussen dichte riet- of lisdoddenvegetatie en verspreide opslag, zoals oude rivierstrangen, kleiputten, visvijvers, laagveenmoerassen en voedselrijke vennen. In 2007 werden in het Rijnstrangengebied 3 broedparen waargenomen.

Porseleinhoen

Het porseleinhoen prefereert natte en moerassige terreinen, zoals hoogvenen, natte graslanden, zoetwatermoerassen, geïnundeerde uiterwaarden en verlandingszones van kleiputten, met langdurig plasdras staande gras-, russen- of zeggenvegetatie in liefst open landschap met ondiep, voedselrijk water. In 2007 werden in de Gelderse Poort geen broedparen waargenomen. De Gelderse Poort kan onvoldoende draagkracht leveren voor een zelfstandige sleutelpopulatie, maar in gunstige jaren levert het gebied wel een bijdrage aan de draagkracht in de regio grote rivieren ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

Kwartelkoning

De kwartelkoning broedt bij voorkeur in redelijk open terreinen met een kruidenrijke vegetatie, zoals uiterwaarden van rivieren. Echter ook extensief beheerd gras- of akkerland, veenweidegebieden en incidenteel rietvelden, grienden, bosaanplantingen en boomgaarden behoren tot de broedbiotoop. De rijk

gestructureerde hooilanden en ruigten in de rivieruiterwaarden vormen een belangrijk broedgebied van de kwartelkoning in Nederland. Het afgelopen decennium vormden de uiterwaarden van de Gelderse Poort daarvan belangrijk deelgebied.

Zwarte Stern

De broedbiotoop van de zwarte stern bestaat vooral uit zoetwatermoerassen, vennen, uiterwaarden, plassen en sloten, en oevers van meren en langzaam stromende rivieren. Van belang is de aanwezigheid van drijvende waterplanten of kunstmatige vlotjes waarop de nesten worden gebouwd. Plaatselijk nestelt de soort in slootkanten van graslanden en op drooggevalle modderplaten.

In de Gelderse Poort worden nestvlotjes uitgelegd in de Rijnstrangen waar de soort op nestelt.

IJsvogel

De IJsvogel is een viseter, die gebonden is aan stilstaand of langzaam stromend zoet water. De nesten worden uitgegraven in steile oevers van beken, kleine rivieren, kanalen, vaarten, grachten, vijvers, plassen en afgravingen. Van belang bij het zoeken naar voedsel zijn helder water en de aanwezigheid van uitkijkposten, zoals overhangende takken of riet. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een zelfstandige sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio grote rivieren ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

Oeverzwaluw

Oeverzwaluw broedt koloniegewijs in open gebieden, vaak in de buurt van water. De nesten worden gegraven in steile wanden, zoals afgekalfde oevers van meren, rivieren, beken, kanalen en sloten. De soort foerageert al vliegend op insecten, die zowel boven water als boven land worden gevangen. De foerageergebieden kunnen zich uitstrekken tot enkele kilometers van de kolonie. Steile oeverkanten in zandwinplassen bieden in recente jaren geschikte broedplekken voor de oeverzwaluw. Het aantal getelde paren fluctueerde het afgelopen decennium rond een gemiddelde van ruim 400 paren.

Blauwborst

De blauwborst broedt in verruigd rietland met opslag van wilg en/of vlier. Een slijkige oever of anderzijds kale bodem biedt goede foerageermogelijkheden, terwijl plaatselijk dichte vegetatie dienst doet als nestgelegenheid en als zangpost. Deze biotopen worden gevonden in moerassen, vennen, rivieren, beken, kanalen en sloten, maar ook akkergebieden (koolzaad) en braakliggende terreinen. Gemiddeld over de periode 1999-2003 zijn 75 paren geteld.

Grote karekiet

De grote karekiet broedt in moerassen en oeverzones van meren, plassen, kreken en oude rivierstrangen met veel riet. Vooral van belang zijn het voorkomen van stevig, overjarig riet voor de nestbouw en brede zones waterriet met voldoende aanbod van grote insecten. In 2007 werden meerdere broedparen geteld, voornamelijk in het Rijnstrangengebied.

Niet-broedvogels

Sommige van de Vogelrichtlijnsoorten (niet-broedvogels) van de Gelderse Poort en Uiterwaarden Waal, zijn afhankelijk van rust- en foerageergebieden buiten de begrenzing van deze Natura 2000-gebieden. Voor duurzame instandhouding van deze soorten in de regio is het van belang dat er voldoende rust- en foerageergebieden behouden blijven. Voor deze soorten is het belang van het plangebied beschreven. Hiervoor zijn vogeltelgegevens van SOVON gebruikt. Deze zijn opgenomen in bijlage 1. De telgebieden komen vrij goed overeen met het Waterrijk (met een apart telgebied voor de plassen) en het Landbouwwand+De Buitens (samen één telgebied). De Park en de Woerd beslaan beiden slechts een deel van een groter telgebied. Het is daarom mogelijk dat (een deel van) de getelde vogels zich buiten het

plangebied bevonden. In deze voortoets is het gemiddelde seizoensmaximum van de telgebieden aangehouden.

Tussen haakjes is aangegeven voor welk Natura 2000-gebied deze soort is aangewezen.

Fuut (Gelderse Poort en Uiterwaarden Waal)

Voedselrijke zoete wateren met een ondiepe randzone en drijvende planten vormen een ideale biotoop voor futen, omdat deze veelal visrijk zijn. De Natura 2000-gebieden Gelderse Poort en Uiterwaarden Waal hebben voor de Fuut onder andere een functie als foerageergebied.

Uit het gemiddelde seizoensgemiddelde van de telgegevens van SOVON blijkt dat in het plangebied geen futen voorkomen.

Aalscholver (Gelderse Poort en Uiterwaarden Waal)

De Natura 2000-gebieden Gelderse Poort en Uiterwaarden Waal hebben voor de Aalscholver o.a. een functie als foerageergebied en als slaapplek. De Aalscholver broedt vooral in bomen in de buurt van visrijke wateren. Aalscholvers zijn viseters die vaak in grote groepen en tot op grote afstand van de kolonie (tot 60 km) foerageren.

Uit het gemiddelde seizoensgemiddelde van de telgegevens van SOVON blijkt dat in het plangebied geen aalscholvers voorkomen.

Kleine zwaan (Gelderse Poort en Uiterwaarden Waal)

Kleine zwanen zijn alleen in de winter in Nederland. Uit de telgegevens van SOVON over de periode 2002/2003 - 2006/2007 blijkt dat het plangebied niet van belang is voor de kleine zwaan.

Wilde zwaan (Gelderse Poort)

De Gelderse Poort heeft voor de Wilde zwaan onder andere een functie als foerageergebied. De voedselgebieden bestaan zowel uit moerassen (o.a. lisdodde) als agrarische graslanden en akkers. Uit de telgegevens van SOVON over de periode 2002/2003 - 2006/2007 blijkt dat het plangebied niet van belang is voor de wilde zwaan.

Kolgans (Gelderse Poort en Uiterwaarden Waal)

De kolgans is een wintergast in Nederland. Het overgrote deel foerageert op grasland en daarnaast op akkerland (wintergraan, bieten, aardappelen, koolzaad en stoppelvelden). Als slaapplek worden ofwel de foerageergebieden, of allerlei wateren (zoet of zout), en zand- en modderbanken gebruikt, die op enkele tientallen kilometers van de foerageergebieden kunnen liggen.

In de Natura 2000-gebieden Gelderse Poort en Uiterwaarden Waal zijn aantallen kolganzen van nationale en internationale betekenis. De gebieden hebben voor de soort o.a. een functie als foerageergebied en als slaapplek. Binnen het Nederlandse Natura 2000 netwerk leveren deze gebieden de grootste bijdrage als foerageergebied voor de kolgans.

Uit de telgegevens van SOVON blijkt dat het gemiddelde seizoensgemiddelde in het plangebied in de periode 2002/2003 - 2006/2007 rond de 29 individuen ligt voor de Rijkerswoerdse plassen in het Waterrijk (0,3% van instandhoudingsdoel Gelderse Poort en 0,5% van instandhoudingsdoel Uiterwaarden Waal), 19 in het Landbouwwand+De Buitens (0,4% van instandhoudingsdoel Gelderse Poort en 0,01% van instandhoudingsdoel Uiterwaarden Waal) en 18 in de Woerdt (0,003% van instandhoudingsdoel Gelderse Poort en 0,02% van instandhoudingsdoel Uiterwaarden Waal).

Grauwe Gans (Gelderse Poort en Uiterwaarden Waal)

De Grauwe gans is in Nederland zowel broedvogel als wintergast. Tijdens de rui wordt vooral gevoerageerd op riet, terwijl vlak ervoor en vlak erna ook veel op gras wordt gevoerageerd. De

slaapplaatsen bevinden zich tot op enkele tientallen kilometers van de foerageergebieden, op zoet of zout water, zand- en modderbanken.

In de Natura 2000-gebieden Gelderse Poort en Uiterwaarden Waal zijn aantallen Grauwe Ganzen van nationale en internationale betekenis. De gebieden hebben voor de soort o.a. een functie als foerageergebied en als slaapplaats. Beide Natura 2000-gebieden zijn in Nederland voor de Grauwe gans van middelgrote betekenis. De afgelopen jaren foerageerde respectievelijk ongeveer 2,7% en 2,8% van de Nederlandse vogels in de Gelderse Poort en Uiterwaarden Waal.

Uit de telgegevens van SOVON blijkt dat het gemiddelde seizoensgemiddelde in het plangebied in de periode 2002/2003 - 2006/2007 rond de 74 individuen ligt voor de Rijkerswoerdse plassen in het Waterrijk (3,1% van instandhoudingsdoel Gelderse Poort en 3,0% van instandhoudingsdoel Uiterwaarden Waal), 21 in het Landbouwwand+De Buitens (0,9% van instandhoudingsdoel Gelderse Poort en 0,8% van instandhoudingsdoel Uiterwaarden Waal) en 52 in de Woerdt (2,2% van instandhoudingsdoel Gelderse Poort en 2,1% van instandhoudingsdoel Uiterwaarden Waal).

Brandgans (Uiterwaarden Waal)

Brandganzen afkomstig uit de Russische broedgebieden concentreren zich in het najaar in Nederland, waar hoofdzakelijk op intensief beheerde graslanden wordt gefoerageerd. Ook in de wintergebieden foerageren brandganzen voornamelijk op grasland en plaatselijk ook op akkerland. De slaapplaatsen bestaan uit rustige wateren, zand- of modderbanken. Ze kunnen op enkele tientallen kilometers van de foerageergebieden liggen.

In het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Waal zijn aantallen brandganzen van internationale betekenis. Het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Waal heeft voor de soort o.a. een functie als foerageergebied en als slaapplaats.

Uit de telgegevens van SOVON over de periode 2002/2003 - 2006/2007 blijkt dat het plangebied van verwaarloosbaar belang is voor de brandgans. Het gemiddelde seizoensgemiddelde in het plangebied ligt rond 0,2 individuen in het Landbouwwand+De Buitens.

Smient (Gelderse Poort en Uiterwaarden Waal)

De smient verblijft het hele jaar door in Nederland, maar vooral van oktober tot maart. In de loop van de winter wordt meer en meer gefoerageerd in natte graslanden en neemt het belang van de binnendijkse gebieden en het rivierengebied toe. De soort maakt overdag gebruik van open water en ondergelopen graslanden om te rusten en foerageert 's nachts, maar in rustige gebieden wordt ook overdag gefoerageerd.

In het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Waal zijn aantallen smienten van internationale betekenis. Binnen het Natura 2000 netwerk zijn de Gelderse Poort en Uiterwaarden Waal van middelgrote betekenis voor de smient, de afgelopen jaren foerageerden er respectievelijk 0,6% en 1,0% van de Nederlandse vogels. Het gebied heeft voor de soort o.a. een functie als foerageergebied en als slaapplaats.

Uit het gemiddelde seizoensgemiddelde van de telgegevens van SOVON blijkt dat in het plangebied geen smienten voorkomen.

Krakeend (Gelderse Poort en Uiterwaarden Waal)

Het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Waal heeft voor de krakeend onder andere een functie als foerageergebied. Krakeenden zijn planteneters, die foerageren langs de oevers van de wateren (o.a. op wieren op basaltblokken) waar ze verblijven.

Uit het gemiddelde seizoensgemiddelde van de telgegevens van SOVON blijkt dat in het plangebied geen krakeenden voorkomen.

Wintertaling (Gelderse Poort)

De Gelderse Poort heeft voor de wintertaling onder andere een functie als foerageergebied. De biotoop van de wintertaling bestaat uit ondiepe wateren. De soort foerageert voornamelijk op zaden in en rond de wateren waar ze verblijven. Aantallen fluctueren, gerelateerd aan strenge winters.

Uit het gemiddelde seizoensgemiddelde van de telgegevens van SOVON blijkt dat in het plangebied geen wintertalingen voorkomen.

Pijlstaart (Gelderse Poort en Uiterwaarden Waal)

De Natura 2000-gebieden Gelderse Poort en Uiterwaarden Waal hebben voor de pijlstaart onder andere een functie als foerageergebied. De pijlstaart komt in het najaar en de winter veel voor op kwelders, slikken, zandplaten en akkerland (m.n. gemaaide graanvelden). In het voorjaar hebben ondiepe zoetwaterplassen en drassige graslanden de voorkeur. In de winter verblijven de grootste aantallen in het Wadden- en Deltagebied. Kleinere aantallen bevinden zich dan in het IJsselmeergebied en langs de grote rivieren. In het voorjaar kan de presentie op de ondergelopen uiterwaarden in het rivierengebied sterk toenemen.

Uit de telgegevens van SOVON over de periode 2002/2003 - 2006/2007 blijkt dat het plangebied niet van belang is voor de pijlstaart.

Slobeend (Gelderse Poort en Uiterwaarden Waal)

De slobeend is gebonden aan zoet of zout water. De soort foerageert al zwemmend op dierlijk en plantaardig plankton. De Gelderse Poort en de Uiterwaarden Waal hebben voor de slobeend onder andere een functie als foerageergebied. In de Gelderse Poort zijn aantallen slobeenden van internationale betekenis. Uit de telgegevens van SOVON over de periode 2002/2003 - 2006/2007 blijkt dat het plangebied niet van belang is voor de slobeend.

Tafeleend (Gelderse Poort en Uiterwaarden Waal)

De Gelderse Poort en de Uiterwaarden Waal hebben voor de tafeleend onder andere een functie als foerageergebied. De tafeleend heeft een voorkeur voor zoet water, waar vooral 's nachts tot op enkele meters diepte wordt gefoerageerd op ondergedoken waterplanten en ongewervelde dieren. Dagrustplaatsen bevinden zich op rustige zoete wateren, vaak in de luwte van dijken tot op vele kilometers van de foerageergebieden.

Uit het gemiddelde seizoensgemiddelde van de telgegevens van SOVON blijkt dat in het plangebied geen tafeleenden voorkomen.

Kuifeend (Uiterwaarden Waal)

Het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Waal heeft voor de kuifeend onder andere een functie als foerageergebied. De kuifeend prefereert zoete, niet al te diepe wateren. De soort zoekt overwegend 's nachts naar voedsel, waarbij tot op enkele meters diepte wordt gefoerageerd op ongewervelde dieren (vooral driehoeksmosselen) en in mindere mate op plantenmateriaal. De dagrustplaatsen kunnen zich tot op vele kilometers (gemiddeld 3-5 km en maximaal 15 km) van de foerageergebieden bevinden en bestaan uit rustige, redelijk windstille wateren.

Uit het gemiddelde seizoensgemiddelde van de telgegevens van SOVON blijkt dat in het plangebied geen kuifeenden voorkomen.

Nonnetje (Gelderse Poort en Uiterwaarden Waal)

De Gelderse Poort en Uiterwaarden Waal hebben voor het Nonnetje onder andere een functie als foerageergebied. Het nonnetje is een wintergast, die afhankelijk is van visrijke zoete of zoute wateren. Bij strenge vorst verblijven grote aantallen langs de grote rivieren en in het Deltagebied. Nachtelijke slaapplekken bestaan uit ongestoorde, beschutte wateren.

Uit het gemiddelde seizoensgemiddelde van de telgegevens van SOVON blijkt dat in het plangebied geen nonnetje voorkomen.

Meerkoet (Gelderse Poort en Uiterwaarden Waal)

De Gelderse Poort en Uiterwaarden Waal hebben voor de meerkoet onder andere een functie als foerageergebied. De slaapplekken bestaan uit rustige, open wateren en de oevers van allerlei wateren. Meerkoeten foerageren voornamelijk op plantaardig materiaal en schelpdieren, in het water of op de oevers, maar ook op akker- en grasland.

Uit het gemiddelde seizoensgemiddelde van de telgegevens van SOVON blijkt dat in het plangebied geen meerkoet voorkomen.

Kievit (Gelderse Poort en Uiterwaarden Waal)

De Gelderse Poort en Uiterwaarden Waal hebben voor de kievit onder andere een functie als foerageergebied en als slaapplek. Buiten het broedseizoen bestaat de biotoop van de kievit uit open terreinen met een niet al te hoge begroeiing; vooral grasland geniet de voorkeur.

Uit het gemiddelde seizoensgemiddelde van de telgegevens van SOVON blijkt dat in het plangebied geen kieviten voorkomen.

Grutto (Gelderse Poort en Uiterwaarden Waal)

De Gelderse Poort en Uiterwaarden Waal hebben voor de grutto onder andere een functie als foerageergebied. De grutto heeft buiten de broedtijd een voorkeur voor vochtige gebieden, waaronder vochtige graslanden en uiterwaarden. Over het gehele plangebied worden kleine aantallen grutto's waargenomen.

Uit de telgegevens van SOVON over de periode 2002/2003 - 2006/2007 blijkt dat het plangebied niet van belang is voor de grutto.

Wulp (Gelderse Poort en Uiterwaarden Waal)

De Gelderse Poort en Uiterwaarden Waal hebben voor de wulp onder andere een functie als foerageergebied en als slaapplek. De wulp heeft buiten het broedseizoen een voorkeur voor de kustgebieden. Langs meren, rivieren en plassen, en op graslanden in het binnenland worden meer verspreid, maar veelvuldig foeragerende en slapende wulpen aangetroffen. Binnen het gehele plangebied worden kleine aantallen wulpen aangetroffen.

Uit de telgegevens van SOVON over de periode 2002/2003 - 2006/2007 blijkt dat het plangebied niet van belang is voor de wulp.

3.3 Effecten

De effecten van de ontwikkeling van Park Lingezegen volgens het voorkeursalternatief worden alleen beschreven voor soorten die vanuit de Natuurbeschermingswet voor de Natura 2000-gebieden Uiterwaarden Waal en de Gelderse Poort zijn aangewezen. Omdat de wijze van uitvoering op dit moment niet tot in detail bekend is, zal hiervoor zoveel mogelijk een inschatting of aanbeveling van gedaan worden. Naast negatieve effecten worden ook positieve effecten beschouwd.

3.3.1 Habitattypen

Mogelijke effecten op de habitattypen nabij het plangebied bestaan uit intensivering van betreding van de habitattypen ten opzichte van de huidige situatie. Dit is mogelijk aan de orde bij het voorkeursalternatief. Er is in het voorkeursalternatief nabij Wijnfort Lent een kleinschalige recreatieve voorziening voorzien. Deze

voorziening leidt naar verwachting tot een toename van het aantal bezoekers in Park Lingezegen en het naastgelegen deel van de Gelderse Poort. Extra betreding van beschermde habitattypen zal niet aan de orde zijn, omdat betreding alleen op wegen en paden is toegestaan.

Een afname van de kwaliteit van de habitattypen als gevolg van stikstofdepositie als gevolg van de verkeerstoename/-veranderingen is niet aan de orde. In deelgebied de Woerdt is er nauwelijks sprake van een verkeerstoename (zie MER Park Lingezegen) waardoor er geen sprake is van aantasting van de instandhoudingsdoelen.

Negatieve effecten zijn kortom niet te verwachten. Er is daarom geen passende beoordeling nodig.

3.3.2 Habitatrichtlijnsoorten en broedvogels

Mogelijke effecten op habitatrichtlijnsoorten en broedvogels beperken zich tot waar de Woerdt aan de Gelderse Poort grenst. Effecten van ontwikkelingen in de rest van het plangebied zullen zich niet uitstrekken tot in de Natura 2000-gebieden. Vanuit de Woerdt beperkt de externe werking zich tot de voorziene recreatie nabij Wijnfort Lent.

In het voorkeursalternatief is hier een kleinschalige recreatieve voorziening voorzien. Deze voorziening leidt naar verwachting tot een toename van het aantal bezoekers in Park Lingezegen en in het naastgelegen deel van de Gelderse Poort. Dit zal mogelijk leiden tot extra verstoring van de broedvogels en habitatrichtlijnsoort de bever. Als duidelijk is wat voor soort recreatieve activiteit zich hier vestigt, zal nader onderzoek moeten uitwijzen of significant negatieve effecten uitgesloten kunnen worden. Geadviseerd wordt, om bij de verdere besluitvorming rondom de inrichting en invulling van de recreatieve voorziening hier rekening mee te houden en door middel van een goede zonering negatieve effecten te voorkomen.

De overige habitatrichtlijnsoorten als kamsalamander, de vissen en meervleermuis ondervinden geen hinder van de voorgenomen ontwikkelingen. Enerzijds zijn deze soorten niet gevoelig voor verstoring en anderzijds zullen de ontwikkelingen in Park Lingezegen niet de leefgebieden beïnvloeden.

Op dit moment kan niet worden uitgesloten of er bij ontwikkeling van een recreatieve voorziening nabij Wijnfort Lent negatieve effecten zullen optreden. Als duidelijk is wat voor soort recreatieve activiteit zich vestigt, zal beoordeeld moeten worden of een passende beoordeling nodig is.

3.3.3 Niet-broedvogels

Alleen de kolgans, grauwe gans en brandgans komen in het plangebied (Rijkerswoerdse plassen, Landbouwwand/De Buitens en De Woerdt) voor. De aantallen zijn uitermate laag in vergelijking met de instandhoudingsdoelen van de betreffende Natura 2000-gebieden.

In Landbouwwand en De Buitens vinden nauwelijks ontwikkelingen plaats die de openheid en landbouwgronden aantasten. Ook de Rijkerswoerdse plassen blijven onaangetast.

De telgegevens van deelgebied De Woerdt omvatten ook de Gelderse Poort. Deelgebied de Woerdt is door de aanwezigheid van veel glastuinbouw en boomgaarden niet geschikt als foerageergebied.

Tijdens uitvoering van werkzaamheden is verstoring van deze soorten door geluid, licht, trillingen en optische verstoring niet uitgesloten. Er moet rekening worden gehouden met een verstoringsafstand van enkele honderden meters voor ganzen vanaf de werkzaamheden en aan- en afvoerroutes. Er zijn getallen bekend dat de gemiddelde verstoringafstand door recreatie (wandelaars (met hond), fietsers,

gemotoriseerd verkeer e.d.) voor ganzen 200 m bedraagt⁴. Onderzoeken naar verstoringafstanden door grondverzet e.d. zijn niet bekend.

Uit een analyse van SOVON⁵ blijkt dat in de zone vanaf de winterdijk tot 10 km van de rivier in de omgeving van de Gelderse Poort ongeveer 5 maal de benodigde capaciteit aan foerageergebied aanwezig is voor de aangetroffen kolganzen, grauwe ganzen en brandganzen. Langs de Uiterwaarden Waal, tussen Nijmegen en Tiel, is zelfs meer dan 10 maal de benodigde capaciteit aanwezig. Er is dus ruim voldoende alternatief foerageergebied aanwezig waar de vogels naar kunnen uitwijken.

Behalve de graslanden, maken de kolgans en grauwe gans gebruik van de plassen in het Waterrijk, en de plassen ten oosten van de Woerd om te rusten. Veel vogels keren elke avond terug naar hetzelfde slaapgebied. De vogels zijn tijdens het rusten erg gevoelig voor verstoring. Deze vogelsoorten zijn wintergasten in het gebied, het gaat daarom om de periode november tot half maart.

In het VKA wordt rekening gehouden met de realisatie van extra recreatieve voorzieningen bij de plassen (recreatiestrip). Toename van de recreatiedruk is echter in de periode november - half maart naar verwachting te verwaarlozen. Bij de verdere ontwikkeling van deze voorzieningen dient rekening te worden gehouden met de plassen als rustgebied.

Op dit moment kan niet worden uitgesloten of er bij ontwikkeling van de recreatievoorzieningen langs de Rijkerswoerdse plassen negatieve effecten zullen optreden. Als duidelijk is wat voor soort recreatieve activiteit zich vestigt, zal beoordeeld moeten worden of een passende beoordeling nodig is.

⁴ Vogelbescherming Nederland, 2004

⁵ SOVON-informatierapport 2007-03b, Analyse van de tellingen van Kolgans, Grauwe Gans, Brandgans en Smient in relatie tot foerageerbehoefte en -capaciteit in het kader van Ruimte voor de Rivier

4 GERAADPLEEGDE BRONNEN

Krijveld K.L., S.M.J. van Lieshout, J. van der Winden, S. Dirksen, 2004, *Verstoringsgevoeligheid van vogels, een literatuurstudie naar de reactie van vogels op recreatie*, Vogelbescherming Nederland en Bureau Waardenburg

www.Ravon.nl

Voslamber B., E. van Winden, 2007, *Analyse van de tellingen van Kogans, Grauwe Gans, Brandgans en Smient in relatie tot foerageerbehoefte en -capaciteit in het kader van Ruimte voor de Rivier*, SOVON-informatierapport 2007-03b

Weeda E.J., C. Schuiling, Th. Jacobs, J.P.M. Willemen, 2007, *Inventarisatie ruimteclaims in rivierengebieden ten behoeve van Natura 2000 en de Ecologische Hoofdstructuur*, Alterra, Wageningen, Alterra-Document 5

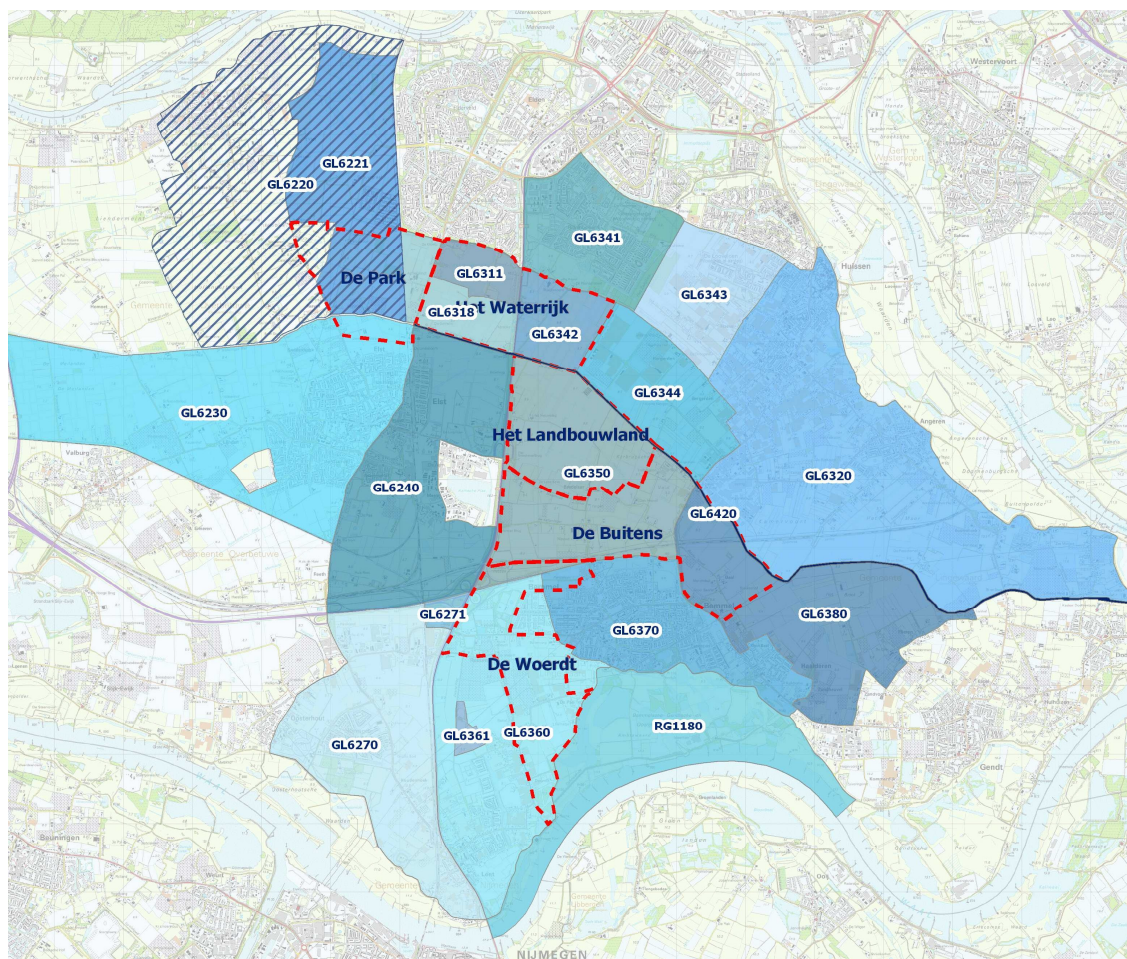
COLOFON

Opdrachtgever	: Provincie Gelderland
Project	: Park Lingezegen, toetsing aan de natuurwetgeving
Dossier	: C2783-01.006
Omvang rapport	: 24 pagina's
Auteur	: Jessica Reurich
Bijdrage	: Edith Dorsman
Interne controle	: Dorien Grote Beverborg
Projectleider	: Mark Groen
Projectmanager	:
Datum	: november 2009
Naam/Paraaf	:

DHV B.V.

*Ruimte en Mobiliteit
Verlengde Kazernestraat 7
7417 ZA Deventer
Postbus 927
7400 AX Deventer
T (0570) 63 93 00
F (0570) 63 93 01
E deventer@dhv.nl
www.dhv.nl*

BIJLAGE 1 Vogeltelgegevens

Gemiddeld seizoenmaximum 2002/2003 - 2006/2007

Gemiddeld seizoensgemiddelde 2002/2003-2006/2007

Niet-broedvogels	Instandhoudingsdoel Uiterwaarden Waal	Instandhoudingsdoel Gelderse Poort	De Park	Waterrijk plassen	Waterrijk west	Waterrijk oost	Landbouwland De Buitens	De Woerdt*
			GL6221	GL6311	GL6318	GL6342	GL6350	GL6360
Fuut	90	180	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Aalscholver	260	320	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Kleine zwaan	9	3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Wilde zwaan	nvt	2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Kolgans	5,500	10,600	0.0	28.9	0.0	0.0	19.4	18.3
Grauwe gans	2,400	2,500	0.0	73.5	0.0	0.0	20.5	52.3
Brandgans	610	nvt	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0
Smient	4,700	2,600	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Krakeend	50	140	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Wintertaling	nvt	410	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Pijlstaart	30	40	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Slobeend	90	170	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Tafeleend	190	250	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Kuifeend	530	nvt	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Nonnetje	6	10	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Meerkoet	780	2.00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Kievit	790	2,500	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Grutto	70	70	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Wulp	160	360	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

* Het telgebied waarin deelgebied De Woerdt valt is groter en omvat ook delen van het Natura 2000-gebied De Gelderse Poort. De genoemde aantallen zijn daarom overschattingen.